

www.

ROVDYR.org

FOLKEAKSJONEN
NY ROVDYRPOLITIKK
NR. 1 - MARS 2025

Flertall i Stortinget for endret nødverge

Bernkonvensjonen
ber Norge slutte å skyte ulv

Rekorduttelling for jervejegerne

Look to Norway

«Det er vi som er de ekte miljøvernere», sa tidligere leder i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk Nils Solberg. Det skal vi fortsette å være også i tida framover. Folkeaksjonen jobber videre for at vår natur og rike utmarksområder fortsatt skal kunne brukes til å produsere mat og til jakt og rekreasjon som vi har gjort i uminnelige tider.

Arve Sætra

Arve Sætra, styreleder

Men vi vil at vi sjøl skal kunne bestemme hvordan dette skal la seg gjøre. Bernkonvensjonens stående komité har åpnet sak mot Norge og vår måte å forvalte ulv på. De er sterkt bekymret for det lave bestandsmålet, at Norge tar ut hele flokker med ulv og, som de hevder, at Norge har som norm å skyte ulv på grunn av hensyn til folk som bor og opplever ulven på nært hold. I stedet oppfordrer de til å bruke ikke-dødelige tiltak for skadebegrensning og konfliktdemping.

Komiteen kan jo mene hva de vil og anbefale Norge å endre forvaltningen. Men Bernkonvensjonen kan ikke diktere norsk vedtatt politikk. Det er faktisk vårt Storting og regjering som er Norges øverste myndighet. Om en komite i en internasjonal konvensjon mener noe annet, står vår suverenitet sterkt.

Det er vi som må kunne verne om vår natur, og har best kunnskap om hvordan natur og beiteressurser skal forvaltes.

Norske politikere har gjennom en rekke grundige behandlinger i Stortinget i over

30 år meislet ut en rovdyrpolitikk i et forsøk på å balansere en rekke samfunnsmessige viktige hensyn. Resultatet har blitt bestandsmål for store rovdyr som får enkelte i Bernkonvensjonen til å se rødt. I de fleste andre europeiske land øker antallet rovdyr nå raskt, med økende skader og økt konfliktnivå. Felles for mange av disse landene er at de har latt rovdyrvernet gå

«FNR jobber for at vedtatt politikk blir endret til det bedre.»

foran andre samfunnshensyn. Nå ser de behovet for å stramme inn. Et godt råd er å se til Norge før det er for sent.

En kan jo være uenig i hva som blir vedtatt av nevnte storting, men det er det vi må forholde oss til. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er også uenig i mye av politikken som er vedtatt av tidligere regjeringer, men som sagt er det faktisk det vi må forholde oss til. Så kan vi, slik FNR gjør, jobbe for at vedtatt politikk blir endret til det bedre. Det som kanskje er noe tragisk, er at vi har måttet jobbe mye for at vedtatt politikk faktisk blir gjennomført.

Lavere bestandsmål for ulv og bjørn er en av sakene vi jobber med og naturligvis også for dette redusert bestandsmål for store rovdyr i samiske beiteområder. Vi jobber for en mer effektiv skadefelling og lisensjakt. En bedre ørneforvaltning må også være en sak myndighetene må ta tak i. Og ikke å forglemme problematikken med jerv i prioriterte beiteområder. Jerven har også vandret inn på Hardangervidda, noe nylige felling har vist.

Nødvergebestemmelsen er også en sak Folkeaksjonen har klare meninger om: Den må kunne anvendes på virkeligheten. Tragedien i Lierne hjemsøker oss, og uretten er ikke til å tale. Naturmangfoldlovens § 17 behandles i Stortinget i disse dager. Forslaget til ny nødvergebestemmelse inneholder fortsatt det papirknitrende ordet «påkrevd». Det er et abstrakt begrep som ikke gir noen veiledning om hvor grensa går for når du må anstrenge deg litt til, eller når dyrevelferdsloven krever av deg at du ikke utsetter dyra dine for fare.

Stortinget må stramme opp ordlyden og gi norske dyreeiere forutsigbare rammevilkår for sin næringsutøvelse.

Odd Bjørnar Bjørkås

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Tung avskjed med Odd Bjørnar Bjørkås

Reineier Odd Bjørnar Bjørkås ble bisatt 10. januar i år i en fullsatt Hotagen kirke i Krokommune i Sverige, omgitt av familie og venner. Bisettelsen ble også kringkastet over nett, blant annet til en parallell minneseremoni i Sørli kirke i Lierne.

Svein Egil Hatlevik

Tilhørerne kunne lytte til sterke taler fra både enken Britt Sparrock og reindrifskollega og venn Jon Anders Mortsen.

Odd Bjørnar tok sitt eget liv etter at han hadde igangsatt soning med fotlenke som følge av at han ble dømt til seks måneders ubetinget fengsel for å ha skutt tre bjørner som drepte reinkalv i kalvingslandet for reinflokkens hans i 2022.

– Jeg har vært så ærlig som det går an, gjort alt det jeg skal gjøre. Jeg er helt alene og innser at det ikke går lenger med disse bjørnene. Hvis jeg da skal bli domfelt og havne i fengsel for at jeg har gjort alt i min makt for å forhindre angrepene og beskytte dyra mine i den mest sårbare perioden – nei, da har jeg ingen tillit til det norske statsapparatet.

Slik formulerte reineier Odd Bjørnar Bjørkås seg til Rovdyr.org etter at Frostating lagmannsrett avsa dom i august 2023. Høyesterett lot ham ikke slippe til med sin ankesak.

Saken endte dypt tragisk for hovedpersonen selv og de etterlatte. I lokalsamfunnet og i flere ulike organisasjoner fortsetter arbeidet for å rette opp ettermålet til Bjørkås og for å sikre at dyreeiere skal ha en reell mulighet til å beskytte sine dyr.

– Det er vanskelig å finne ord for den uretten som Odd Bjørnar Bjørkås ble utsatt for i møte med rettsvesenet. Vi ærer hans minne og vil delta med det vi kan i den felles kampen videre for at hans navn skal bli renvasket, sier Arve Sætra, styreleder i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

Skal utrede forpliktelser overfor rovvilt og reindrift

Regjeringen satte 20. desember i fjor ned et ekspertutvalg for å vurdere om forpliktelsene overfor reindriften gjør at det er behov for eller grunnlag for endringer i Norges rovviltforvaltning.

Rovvilt i Norge har et folkerettslig vern etter Bernkonvensjonen, og samisk reindrift har et folkerettslig vern i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Ekspertutvalget skal vurdere disse forpliktelsene og forholdet mellom disse. Formålet er å se om forpliktelsene gjør det nødvendig eller gir rom for å gjøre endringer i det gjeldende nasjonale regelverket om forvaltningen av rovvilt.

Ekspertutvalget ledes av professor emeritus Geir Ulfstein, og i tillegg deltar professor Christina Voigt og leder for Finnmarkskommisjonen Jon Gauslaa.

Ekspertutvalgets vurdering skal leveres innen 15. desember 2025.

Bernkonvensjonen ber Norge slutte å skyte ulv

Sirkuset rundt norsk ulveforvaltning har tatt steget over i den internasjonale manesjen.

Åsmund Ystad

Under det årlige møtet i Bernkonvensjonens stående komite, som består av en representant fra alle partslandene, vedtok komiteen 6. desember i fjor å åpne sak mot Norge med en sterkt kritisk uttalelse der komiteen blant annet uttrykte:

- Sterk bekymring for det ekstremt begrensede bestandsmålet
- Understreket at det å betrakte dødelige forebyggende tiltak som en norm, begrunnet i «offentlige interesser av vesentlig betydning» uten at alternative metoder er uttømt, er i strid med artikkel 9 i Bernkonvensjonen.
- Oppfordret Norges regjering til å avstå fra å felle hele ulveflokker og revirmarkerende par innenfor ulvesonen, for å la bestanden komme seg til en mer tilfredsstillende bevaringsstatus.
- anbefalte Norges regjering å prioritere velprøvde, ikke-dødelige tiltak for skadebegrensning og konfliktdeмпing.

Bakgrunnen for denne kraftige salven var klager til Bernkonvensjonen på norsk ulveforvaltning i 2022, signert den norske organisasjonen NOAH og tre privatpersoner. Etter at Bernkonvensjonens sekretariat hadde brukt de neste to årene på innhenting av informasjon fra både klagerne og fra norske myndigheter, endte det altså med at det ble åpnet sak med invitasjon til norske myndigheter om å rapportere tilbake hva de har tenkt

Katrin Vels og Siri Martinsen fra Noah for dyrs rettigheter og Alette Sandvik i Foreningen våre rovdyr og advokat Carl Philip Fleischer prøvde å få Oslo tingrett til å dømme Norge for brudd på Bernkonvensjonen.

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

å gjøre. Neste møte i Bernkonvensjonens stående komite skjer i desember 2025.

Nedgradering

Kritikken mot Norge ble paradoksalt nok vedtatt i det samme møtet som den stående komiteen vedtok å nedgradere ulven fra «strengt beskyttet» til «beskyttet» i Bernkonvensjonen. Dette skjedde etter initiativ fra EU-kommisjonen som har sett behovet for å gi medlemslandene større handlingsrom for å kunne lage nasjonale regler som gjør det mulig å felle ulv som løsning på sterkt økende konflikter på grunn av sterk vekst i bestandene i Europa.

Den norske regjeringen lot seg imidlertid ikke vippe av pinnen og vedtok 20. desember i fjor å åpne for lisensfelling i de tre revirene i ulvesona som rovviltneemdene hadde vedtatt.

Rettsak igjen

Dette provoserte selvfølgelig Noah og Foreningen våre rovdyr, som gikk til Oslo tingrett med stevning mot Staten og krav om stans i lisensjakta i ulvesona. Begrunnelsen

var at den kritiske uttalelsen fra Bernkonvensjonens stående komite var et utvetydig bevis på at norsk ulveforvaltning var ulovlig.

Oslo tingrett tok saken og beordret den 23. desember først midlertidig stans i lisensjakta fra nyttår. 8. januar i år møttes organisasjonene og staten i tingretten, klar til å argumentere for eller imot den juridiske konsekvensen Bernkonvensjonens tydelige kritikk av norsk ulveforvaltning.

Rådgivende rolle

Kravet i retten fra miljøorganisasjonenes advokat var entydig: Norge har brutt konvensjonsforpliktelsene med den selvfølgelige konsekvens at tidligere grundige politiske forlik i Stortinget og to høyesterettsdommer om norsk ulveforvaltning er ugyldige og at dagens ulovlige ulveforvaltning må opphøre inntil til ny politikk som tilfredsstillende kravet fra Bernkonvensjonen om langt flere ulver i Norge er imøtekommet.

Glemt var tidligere beklagelser fra de samme miljøorganisasjonene i tidligere ulverettsaker om at Bernkonvensjonen bare kan gi råd og

ikke har myndighet til å diktere medlemslandenes nasjonale myndigheter.

Suverenitet

Men det husket Statens representant. Regjeringsadvokaten sa i retten at departementet ikke oppfatter kritikken fra Bernkonvensjonens faste komite som en rettskilde med særlig stor vekt. Tolkningen av Bernkonvensjonen ligger fast. Norge har ikke frasagt seg suverenitet og Bernkonvensjonens faste komite kan ikke diktere innholdet i Norges folkerettslige forpliktelser.

Advokat Espen Volden fra parthjelper Utmarkskommunenenes sammenslutning fulgte opp med at det bare er Stortinget som har legitimitet, som Norges høyeste folkevalgte organ, til å avveie de kryssende interessene som utgjør selve ulvekonflikten.

Oslo tingrett var enig med staten og åpnet igjen for lisensfelling i ulvesona. Tingretten var enig i at Bernkonvensjonens kritikk ikke tilførte nye juridiske momenter og la videre vekt på at Høyesteretts enstemmige syn på at norsk ulveforvaltning er i tråd med Bernkonvensjonen ikke kan endres av andre enn Høyesterett selv. Dermed kunne lisensjakta starte opp 21. januar.

Ikke hjemlet

Selv om kritikken kan synes alvorlig, og må svares på, er svakheten i uttalelsen fra Bernkonvensjonens stående komite at de konkrete kravene ikke har hjemmel i selve konveksjonsteksten. Norge blir oppfordret til å øke antallet ulv, men i Bernkonvensjonens tekst finnes det ingen konkrete minstekrav til bestandsmål.

Videre ber Bernkonvensjonen Norge om å bruke velprøvde ikke-dødelige forebyggende tiltak for å redusere konflikter. Det er typisk at en komite bestående av miljøbyråkrater anbefaler velprøvde tiltak samtidig som EU nylig har bevilget 52 millioner til forskning på om det finnes gode og effektive forebyggende tiltak for å redusere konfliktnivået uten å redusere antall ulv.

Det punktet som kanskje utfordrer Norges egen tolkning er kritikken av at vi som en norm hjemler felling av ulv innenfor ulvesona i henhold til «offentlige interesser av vesentlig betydning». Dette handler om naturmangfoldlovens § 18 c som gir hjemmel for felling av ulv i ulvesona. Men den norske tolkningen er hjemlet i Bernkonvensjonens tekst, artikkel 9, som åpner for å avlive ulv for å redusere konflikter. At et 50-talls europeiske miljøbyråkrater mener at det ikke er en offentlig interesse av vesentlig betydning å holde antallet ulv på et lavt nivå er ikke overraskende.

Maks 5 sider

Regjeringen skal nå rapportere tilbake til Bernkonvensjonens sekretariat om Norges syn på den kritiske uttalelsen. En kuriøs sak er at klager og rapporter til Bernkonvensjonens sekretariat ikke kan være lenger enn 5 A-4 sider. Derfor må Klima- og miljødepartementet fatte seg i korthet når de skal rapportere at Norge har en rekke utfordringer som må avveies i forhold til vern av ulv. Vi har samisk reindrift i store deler av landet, beitebruk med småfe og storfe i enda større deler av landet, en for Europa helt særegen og rødlistet villreinstamme, spredt bosetting med landbruk over hele landet, med tre

Asgeir Nygård fra Regjeringsadvokaten og Torbjørn Lange fra Klima- og miljødepartementet overbeviste Oslo tingrett om at Bernkonvensjonen ikke har myndighet til å instruere norske myndigheter.

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

prosent dyrket areal og desto mer viktige beiteressurser i utmarka og rike jakt- og fangsttradisjoner. Norge har videre en god distriktpolitisk tradisjon for å ta hensyn til folks velferd og behov for trygghet uansett hvor de bor i landet.

Folk og samfunn

Spørsmålet om hvilke interesser som skal veie tyngst er og blir en politisk avveining. Stortinget har gjort mange ulike avveininger for å balansere rovdyrpolitikken og vedtatt bestandsmål for ulv i Norge som forvaltningen skal følge opp.

Uenigheten mellom Bernkonvensjonen og Norge koker ned til om det er et 50-talls europeiske miljøbyråkrater eller 169 norske stortingsrepresentanter som har best kompetanse til å bestemme hva som er offentlige interessert av vesentlig betydning for folk og lokalsamfunn i Norge.

DNA-analyser avdekker finske hybrider

Svein Egil Hatlevik

I vinter er totalt åtte hybridulver identifisert i Finland. Fire av dem er avlivet, skriver det finske naturressurssenteret Luke i en pressemelding tidlig i februar.

Finske myndigheter har oppfordret sterkt til aktiv prøveinnsamling i sørøstlige

deler av landet for å kartlegge antallet hybridulver og deres bevegelser.

Flere av de avdekkede hybridene er i slekt med en mye omtalt hybridulvflokk i Ylämaa, Lappeenranta, som hadde tilhold på begge sider av grensa mot Russland i årene 2021–2023.

Innsamling av DNA-prøver foregår ut februar i Finland. Det er dermed mulig at ytterligere hybrider kan ha blitt avdekket i vinterens registreringssesong etter at denne publikasjonen gikk i trykken.

Flertall i Stortinget for endret nødverge

Sosialistisk venstreparti med Lars Haltbrekken i spissen har foreslått å endre naturmangfoldlovens nødvergebestemmelse.

✍️ **Åsmund Ystad**

Forslaget heter «Representantforslag 44 L (2024-2025), om klargjøring av naturmangfoldlovens nødvergerett» og har som formål å sikre at folk som beskytter tamrein og bufe mot rovdyrangrep skal få en rettferdig behandling av domstolene.

SVs forslag til ny ordlyd i naturmangfoldlovens paragraf 17, andre ledd lyder slik: «Vilt kan avlives når det må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på person. Eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive vilt når det må anses påkrevd på grunn av et pågående angrep på tamrein, bufe, gris, hund og fjørfe, eller når det er overveiende sannsynlig at slikt angrep er nær forestående.»

I dag lyder bestemmelsen slik: «Vilt kan avlives når det må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på person. Eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive vilt når det må anses påkrevd på grunn av et pågående eller umiddelbart forestående angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe.»

Uthevelsene i de to sitatene er gjort her for å fremheve hva som er den reelle endringen i forslaget. Det avgjørende her vil være om begrepet «nær forestående» angrep virkelig vil gi et lengre tidsvindu for handling enn gjeldende krav om «umiddelbart forestående» angrep.

«Lex Bjørkås»

I bakgrunnen for forslaget framgår det tydelig at ønsket om endring i lovteksten er motivert av dommen mot reineier Odd Bjørnar Bjørkås, som ble dømt for å ha

avlivet tre bjørner for å forhindre ytterligere skade etter at bjørnene hadde jaktet på og drept mange nyfødte reinkalver i en periode over flere døgn på tross av gjentatte forsøk på å jage vekk bjørnene.

SV-politikerne argumenterer at «ordlyden i naturmangfoldloven § 17 må endres, slik at man kan bli frikjent i saker hvor det er overveiende sannsynlighet at et angrep vil skje i nær framtid, slik lagmannsretten selv erkjente at var tilfellet i denne saken. Forslagsstillerne mener en slik endring er viktig for å sikre rettsikkerheten.»

Videre skriver de at: «Det er forslagsstillernes syn at dagens retts- og forvaltningspraksis strider mot den alminnelige rettsfølelse. Denne praksisen oppleves også som støtende for dyreeiere som har som hovedoppgave å beskytte sine dyr mot farer, jf. dyrevelferdsloven § 24.»

Bredt flertall

Klima- og miljødepartementet er enig i at det er behov for endring, men har i et eget forslag foreslått at den nye nødvergebestemmelsen ikke skal gjelde for angrep på hund.

18. februar leverte Stortingets energi og miljøkomite sin innstilling i saken der et bredt flertall av alle partiene, med unntak av Venstre og MDG, støtter SVs forslag med departementets justering.

Lovendringen skal etter planen vedtas av Stortinget i plenum i mars. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har tidligere krevd endring og klargjøring for å få en begripelig nødvergebestemmelse som gir tydelige rammer som gir dyreeier en reell adgang til å beskytte sine dyr mot rovviltangrep.

Stortingsrepresentant Lars Haltbrekken står i spissen for seks stortingspolitikere fra SV som har foreslått å endre naturmangfoldlovens nødvergeparagraf.

FOTO: PETER MYDSKE / STORTINGET

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har tidligere krevd slik endring og klargjøring for å få en begripelig nødvergebestemmelse som gir tydelige rammer som gir dyreeier en reell adgang til å beskytte sine dyr mot rovviltangrep.

Forståelig lovtekst

I vår høringsuttalelse til Stortinget om lovendringen er Folkeaksjonen positiv til lovforslaget. Men vi er tydelig på at regelverket må være forståelig for dem som blir tvunget til å bruke nødverge, og like viktig, at det legges klare føringer på hvordan domstolene skal tolke loven.

En endring i lovens vilkår fra at vilt kan avlives på grunn av et **umiddelbart forestående** angrep til det nye vilkåret på grunn av et **nær forestående** angrep kan være lite verdt uten at lovgiver tydeliggjør at felling etter ny bestemmelse kan skje i et klart lengre tidsvindu før angrepet enn domstolene i praksis har tolket gjeldende lovtekst.

Uten slik klargjøring frykter vi at nødvergebestemmelsen fortsatt vil bli tolket i disfavør for beitebruker. For å sikre en nødvergerett som gir dyreeier bedre rettsikkerhet og en reell mulighet for å beskytte sine dyr må loven åpne for at dyreeier kan handle før angrep skjer. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har derfor i vårt innspill til Stortinget foreslått at nødvergebestemmelsen i § 17 annet ledd skal lyde:

«Eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan også avlive vilt når det må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe.»

RÅD TIL DEI SOM MÅ beskytte beitedyra mot rovdyrangrep

Ingen dyreeigar ønsker å kome i ein situasjon der ein må bruke nødvergeretten, skriv beitebruker Arild Svare fra Vågå i dette innlegget.

Eg har erfaring med felling i nødverge. Det var ein heilt jævlig følelse og påkjenning da det stod på. Eg trur det er viktig med litt opplysningsarbeid mot sau og reinsdriftsnæringa. I verste fall tør ikkje folk skyte rovdyr, når ein ser kor tragisk det kan ende for folk som beskytter dyra sine.

I eit forum for rovdyrjegere på internett blei det oppfordra til å bruke advokat som var jeger. Mi meining er at dette blir feil ved nødverge. Fokus må vera på at du er eller representerer beitebruker.

Eg har satt opp 6 punkt eg trur er viktig for å ikkje bli dømt i saker med nødverge:

- **SKAFF ADVOKAT RASKT.** Ha med advokat under forhør. Du er sliten, trøtt, sløv og stressa. Seier du noko feil, blir det brukt mot deg seinere.

- **FRAMSTÅ SOM BEITEBRUKAR/DYREEIGAR** og ikkje som jeger. Det blir fort brukt mot deg at du er jeger og har skutt eit freda dyr.

- **PASS PÅ RETT FORKLARING** om skuddplass og skuddvinkel. Det kjem etterforskere for å drive åstedundersøkelse. Få fram at dyra dine var under direkte angrep og at du ikkje hadde anna valg.

- **PRESISER AT DU GJORDE ALT DU KUNNE** for å jage rovdyret, og at avliving var absolutt siste utvei.

- **IKKJE KRITISER POLITI OG STATENS NATUROPPSYN.** Vær samarbeidsvillig. Beklag det som har skjedd, men igjen: Presiser at du hadde ikkje anna valg.

Arild Svare er beitebruker i Vågå i Innlandet.

FOTO: PRIVAT

- **UNNGÅ PRESSEN.** Be politi om å beskytte deg mot media. Det er stort trykk da dette er saker som selger godt. Grunngeiv det med risiko for ubehageligheter med rovdyraktivister og andre tullinger i samfunnet. Media kan også misforstå og tru du er ein jeger som har vore på jakt og skutt eit freda rovvilt, men slik er det ikkje.

Dette er mi erfaring, andre har sikkert andre erfaringer.

Denne søya ble drept av bjørn sommeren 2021.

FOTO: PRIVAT

Nødverge: Politiet i Innlandet konkluderte at mannen som i juni 2021 felte en bjørn i Vågå for å beskytte sau på utmarksbeite, ikke gjorde noe ulovlig.

FOTO: LARS GANGÅS/SNO

Rekord-uttelling for jervejegerne

Lisensfelling av jerv er blitt mer effektivt i deler av landet. Andre steder må Statens naturoppsyn fortsatt ut med helikopter.

Svein Egil Hatlevik

Da lisensfellingsperioden for jerv var over 15. februar, var 78 jerver skutt av jegere og gjenfunnet døde. To er i tillegg trukket fra en samlet nasjonal kvote på 138 dyr, men ikke gjenfunnet, opplyser Miljødirektoratet.

I tillegg til dette er ni jerver som er felt at Statens naturoppsyn (SNO) i løpet av fellingsperioden belastet kvota, samt to som ble felt for lisensfellingsperioden begynte 20. august.

Geografisk er det særlig Hedmark (rovviltregion 5) og Trøndelag fylke som skiller seg ut med store fellings-tall. 42 jerver av en kvote på 45 ble

felt i Hedmark – og 21 av en kvote på 24 i Trøndelag. Dette skyldes flere faktorer, blant annet satsing på hunder og et terreng og veinett som gjør at hunder fungerer godt.

Den samlede nasjonale kvoten var noe lavere enn fjorårets, som var på 142 jerver totalt. Da ble 68 jerver felt, hvorav 53 av lisensjegere.

I Grong kommune i Trøndelag felte jegerne Marius Tømmerås og Haakon Berglund sesongens første jerv i fylket for jemthunden Torvspetsens Nocco.

– Det varmer når du får en hjertelig takk fra en reindriftssame som sliter med store rovdyrtpap, sier Tømmerås.

Lars Gangås, fellingsleder i Statens naturoppsyn, med en jerv felt 31. januar.

FOTO: STATENS NATUROPPSYN

Marius Tømmerås (t.h.) og Haakon Berglund sammen med hunden Nocco og den første av i alt tre jervetisper de var delaktig i å felle i løpet av lisensfellingsperioden.

FOTO: HAAKON BERGLUND

Klar rekord

78 dyr felt av lisensjegerne er godt over forrige rekord på 60 dyr, som har vært resultatet etter flere av de siste årenes jaktperioder.

– Det er et mål å forvalte jervebestanden så nært bestandsmålet som mulig. Dette bidrar til å sikre legitimiteten til rovdyrpolitikken, og balansen mellom å ta vare på både beitenæringene og rovdynene våre. Jerv er det rovdyrret som gjør størst skade på beitedyr, og bestanden har over flere år vært over det målet Stortinget har fastsatt. Derfor er jeg glad for at det i år er felt flere jerv enn tidligere og for den innsatsen lokale jegere har lagt ned, sier klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen (Ap) i en pressemelding.

I 2024 var det registrert 61 nye jervekull, ifølge Rovdata. Det nasjonale bestandsmålet for jerv i Norge er på 39 årlige ynglinger.

Det var Stortinget som vedtok bestandsmålet i 2004, og siden da har bestanden i flertallet av registreringsesongene ligget på mer enn 50 prosent flere ynglinger enn målet.

Hardangervidda

Blant de mer uvanlige hendelsene i vinterens jervesesong var at SNO avlivet fem jerver i Setesdalsheiene og på Hardangervidda i overgangen mellom januar og februar: To voksne tisper og ei yngre, samt to unge hanner.

Fellingene fant sted i områder i Telemark, Agder og Rogaland, der rovviltregion 1 og 2 møtes. Ingen av regionene har noe politisk mål om ynglende jerv.

– Data som er nesten ett år gamle tilsier at det fortsatt kan være to kjente individer igjen i Setesdalsheiene og på Hardangervidda. Men siden da har det både vært en ynglesesong og en periode hvor jerver kan ha vandret både ut og inn, så det kan vi ikke si noe sikkert om, sa Jon Erling Skåtan, fagansvarlig rovvilt for SNO i Agder og Rogaland, like etter fellingene.

Store tap

Sauebonde Tor Espen Helle i Valle kommune i Agder mistet 77 lam forrige beitesesong. Han håper det blir færre tap til sommeren.

– Folk er overrasket over at de fikk så mange på så kort tid. Jeg er glad det ble avdekket at det virkelig var mye jerv og at de felte de fem dyrene, sier Helle til avisa Fedrelandsvennen.

Fellingene på Hardangervidda og i Setesdalsheiene har blåst nytt liv i den regionale debatten om hvorvidt det bør være et politisk mål å ha reproduserende jerv i området.

– Jerven er ikke truet. Det er mange her i landet og de greier å formere seg. Jeg er enig i at den skal holdes på et nivå der den greier å eksistere. I gamle dager, da de dreiv på inne på heiene og det var folk på hver eneste støy, hadde de en annen måte å jakte på, et annet samarbeid. Dyrene beitet ute i naturen, samtidig som rovdyrbestanden ble holdt i sjakk. Så det er ikke noe nytt at det tas ut rovdyr, sier Helle.

Kvota fylt for svenske jervejegere

Det ble felt 13 tisper og 12 hanner under lisensjakta på jerv i Jämtlands län i Sverige, skriver avisa Svensk Jakt.

Den største jerven som ble felt var en hann med en vekt på 14,1 kilo, som falt like nord for Sveig i Härjedalen.

Jakten pågikk fra 1. oktober til 31. desember, og de aller fleste jervene ble felt i begynnelsen av perioden.

FOTO: LARS GAUSEN

To jerver felt 1. februar.

FOTO: STATENS NATUROPPSYN

Status for vinterens gaupejakt

Kvotekjakt på gaupe begynte 1. januar med ei kvote på til sammen 83 dyr. I perioden fra jaktstart fram til og med 23. februar er minst 61 dyr felt av jegere.

FOTO: TROND STEGARUD

Svein Egil Hatlevik

Det ble åpnet for gaupejakt i sju av landets åtte rovviltregioner. Kvotekjakt kan foregå fram til og med 31. mars, forutsatt at det er kvote igjen i de ulike jaktområdene.

Region 1 (Vestland, Rogaland, tidligere Vest-Agder)

Det er kvotefri jakt på gaupe i rovviltregion 1. Her ble det felt en hanngaupe i Hægebostad kommune 13. februar.

Region 2 (Buskerud, Telemark, Vestfold, tidligere Aust-Agder)

- I rovviltregion 2 er følgende gauper felt:
- 01.02 – Ringerike kommune – hann
 - 01.02 – Sigdal kommune – hann
 - 01.02 – Tinn kommune – hunn
 - 01.02 – Rollag kommune – hann
 - 01.02 – Fyresdal kommune – hann
 - 01.02 – Gol kommune – hann
 - 03.02 – Lier kommune – hann
 - 03.02 – Nore og Uvdal kommune – hann
 - 04.02 – Tinn kommune – hann
 - 05.02 – Siljan kommune – hann
 - 05.02 – Kongsberg kommune – hunn
 - 05.02 – Ål kommune – hunn
 - 05.02 – Bygland kommune – hunn (kvotefritt område)
 - 09.02 – Larvik kommune – hunn
 - 09.02 – Rollag kommune – hann
 - 09.02 – Bamble kommune – hann
 - 09.02 – Lier kommune – hann
 - 09.02 – Tinn kommune – hann
 - 09.02 – Lier kommune – hunn (årsunge som ikke trekkes fra hunddyrkvota)

- 10.02 – Siljan kommune – hann
- 10.02 – Midt-Telemark kommune – hann
- 10.02 – Bamble kommune – hann
- 11.02 – Kviteseid – hunn
- 12.02 – Ringerike – hunn
- 12.02 – Drangedal – hann
- 23.02 – Kviteseid – foreløpig ukjent

Kvota ved jaktstart var på 25 gauper, hvorav maksimalt ni voksne hunngauper.

Region 3 (Oppland)

Følgende informasjon er tilgjengelig på Rovbase.no.

- 01.02 – Lillehammer kommune – Hunn
- 01.02 – Ringeby kommune – Hunn

Den vedtatte kvota var på fire gauper, hvorav maksimalt to hunddyr. Ved jaktstart var to allerede trukket fra kvota: En hanngaupe er felt i nødverge i Vestre Slidre i desember, og en hanngaupe ble påkjørt i Sel i januar.

Region 4 (Østfold, Akershus, Oslo)

Det er ikke åpnet for kvotekjakt i region 4, men én gaupe er felt i Frogn kommune. Saken etterforskes av politiet

Region 5 (Hedmark)

Lørdag 1. februar ble ei hunngaupe på under ett år felt i Stange kommune. Denne ble bare trukket fra totalkvota, og ikke hunddyrkvota.

Tirsdag 4. februar ble to gauper felt i region 5, en i Grue kommune og en i Stange kommune.

Kvota i regionen var på tre dyr, hvorav inntil ett voksent hunddyr.

Region 6 (Trøndelag og Møre og Romsdal)

Startkvote i delområde Indre Namdal var på åtte gauper, og den ble fylt i løpet av første helga i jaktperioden.

Den 10. februar åpnet kvotekjakt innenfor forvaltningsområdet for gaupe i Trøndelag. Her var det fire voksne hunngauper på kvota, og da like mange ble felt mandag, ble jakta stoppet samme dag som den startet.

- 01.02 – Snåsa kommune – hann
- 01.02 – Grong kommune – hann
- 01.02 – Lierne kommune – hunn
- 01.02 – Namsskogan kommune – hunn
- 01.02 – Namsskogan kommune – hann
- 01.02 – Lierne kommune – hunn
- 02.02 – Grong kommune – hann
- 02.02 – Snåsa kommune – hunn
- 02.02 – Rennebu kommune – hunn
- 10.02 – Midtre Gauldal kommune – hann
- 10.02 – Holtålen kommune – hunn
- 10.02 – Malvik kommune – hunn
- 10.02 – Meråker kommune – hunn
- 10.02 – Tydal kommune – hunn
- 13.02 – Tingvoll kommune – hunn
- 15.02 – Rennebu kommune – hann
- 15.02 – Tingvoll kommune – ung hunn
- 18.02 – Tingvoll kommune – ung hunn

I tillegg er det registrert en ung hann død 21. februar i Høylandet kommune (irregulær avgang) og en hann felt på skadefelling i Snåsa 22. februar.

Kvotekjakt på gaupe i region 6 har fått en totalkvote på 27 dyr, hvorav maksimalt tolv voksne hunddyr.

Region 7 (Nordland)

- 02.02 – Hattfjelldal kommune – hann
- 03.02 – Bindal kommune – hann
- 05.02 – Sørfold kommune – hann
- 07.02 – Grane kommune – hunn
- 15.02 – Sømna kommune – hann
- 15.02 – Beiarn kommune – hann
- 18.02 – Hamarøy kommune – hann

Etter at Rovviltneemnda vedtok kvote for jakt på gaupe, har ei hunngaupe blitt påkjørt i Sørfold kommune, og denne er trukket fra kvota. Det innebærer at kvota ved jaktstart var på totalt 14 gauper, hvorav inntil fem hunngauper.

Region 8 (Troms og Finnmark)

- 01.02 – Gratangen kommune – hann
- 02.02 – Kåfjord kommune – hunn
- 03.02 – Storfjord kommune – hunn
- 07.02 – Nordreisa kommune – hunn

Rovviltregion 8 er tildelt en kvote på totalt 9 gauper, med en hunddyrkvote på 4 voksne dyr. Det er Miljødirektoratet som har satt kvote, siden regionen er under bestandsmål.

Over bestandsmål

Det er registrert henholdsvis 58,5, 71,5 og 78 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2022, 2023 og 2024. Gaupebestanden er dermed over det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt av Stortinget.

Antall registrerte familiegrupper i 2024 tilsvarer en bestand på omkring 462 dyr i Norge. Dette er bestandsstørrelsen før kvotekjakt i 2024 og før reproduksjonssesongen. Bestandsestimater før jakt i 2023 var på 421 dyr.

Tidkrevende uttak i sona

Sporsnø var mangelvare flere steder, og vinterens lisensfelling av ulv innenfor forvaltningsområdet ble den mest langvarige hittil.

Svein Egil Hatlevik

De første ulvene ble felt 21. og 22. januar i Elverum kommune og tilhørte Risberget/Ulvåa-reviret.

Fellingsperioden var tre uker forsinket etter en rettsvist (se sidene 4–5). Ulvene var et revirmarkerende par.

Uttakene foregikk effektivt, til tross for tidvis krevende forhold, kunne fellingsleder Rune Lien fortelle.

Lokalt mannskap

4. februar felte lokalt mannskap to ulver i Fjornshøyden-reviret i Aurskog-Høland. Her ble det også utført lisensfelling også i 2024, men uttaket ble stoppet da en ulv med opphav fra naboreviret Setten ble felt.

– Ulvene i Fjornshøyden var et søskenpar som ble bekreftet som revirmarkerende ved årsskiftet, sier Jan Huseklepp Wilberg, fagansvarlig for ulveovervåking i Statens naturoppsyn.

Forsinket felling

Lisensfelling av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv i Norge skulle egentlig ha begynt 1. januar.

– Det var gode sporingsforhold mer eller mindre helt til vi fikk klarsignal for å felle ulvene, men etter at det ble åpnet for felling har det vært veldig krevende forhold, sier Gudbrand Kvaal, talsperson for mannskapet i Fjornshøyden.

Likevel gikk fellingen av de to ulvene raskt da det først var kommet sporsnø.

Sørligste revir

Til sammen tre revirer var bestemt tatt ut i vinter: Det helnorske reviret Risberget/Ulvåa og grenserevirene Fjornshøyden og Boksjø.

Da denne publikasjonen gikk i trykken, var

utfallet ukjent for det sørligste reviret i Norge, nemlig Boksjø, med fellingsområde i Halden kommune.

Ved lisensfellingsperiodens slutt 15. februar ga Klima- og miljødepartementet Statens naturoppsyn om å styrke overvåkingen av ulv i Boksjø. Samtidig oppfordret departementet lokale organisasjoner, kommuner og lisensjegere om å bidra i leteaksjonen.

Jan Huseklepp Wilberg hos SNO kunne 20. februar fortelle om at rundt fire personer hadde jobbet fulltid siden fellingsperiodens slutt for å dekke mulig tilstedeværelse av ulv i Boksjø-reviret, men dårlige sporingsforhold har gjort arbeidet vanskelig.

Leder for fellingslaget i Boksjø, Bjørn Einar Lier, kunne samtidig fortelle at grunneiere i området har gitt lisensfellingslaget utvidet tilgang til arealene så lenge den forskriftsfestede fellingsperioden varer. Etter det hadde ikke hans mannskap hatt noen organisert letevirk-somhet etter ulv i reviret.

– Laget har bestått av nærmere 120 personer. Dette er lokale jegere som har øyne og ører åpne i nærmiljøet, i tilfelle det kommer nye observasjoner. Laget har lagt ned omtrent 2000 dugnadstimer i løpet av januar og februar, og jeg kan ikke kreve mer enn det av eget mannskap, sier Lier.

Disse ulvene ble felt i Aurskog-Høland kommune i starten av februar.

FOTO: LISSENSFELLINGSLAGET I AUERSKOG-HØLAND

John Linnell er professor ved Universitetet i Innlandet og seniorforsker ved Norsk institutt for naturforskning. FOTO: PETRA KACZENSKY

Europeisk maktutredning om rovdyr

– Kunnskap er alltid en kilde til konflikt, fordi det ligger mye makt i kunnskap og i å kunne definere kunnskapen, sier professor John Linnell. Han leder et stort europeisk forskningsprosjekt om rovdyr og beitebruk.

Svein Egil Hatlevik

Jubelen sto i taket, meldte Universitetet i Innlandet i fjor, da det ble klart at mer enn 56 millioner kroner var bevilget fra EUs Horizon-program til prosjektet «Co-creating coexistence». Prosjektet skal ledes av professor John Linnell på Institutt for skog- og utmarksfag.

– Hovedmålet er å forstå utfordringene som beitebrukere står overfor på grunn av store rovdyr som ulv og bjørn rundt om i Europa. Men også andre viltarter inngår i prosjektet, som villsvin og ulike hjortedyr. Disse kan forårsake en god del problemer for ekstensivt husdyrhold flere steder i Europa, sier Linnell til Rovdyr.org.

Prosjektet startet rett før jul, skal gå over tre år og omfatter 17 partnere fra tolv ulike land. Her i Norge er Norsk institutt for naturforskning en slik partner.

Da intervjuet finner sted i januar, er

forskerne nettopp kommet i gang med å ta kontakt med mulige intervjuobjekter.

– Vi skal snakke med beitebrukere, de som påvirkes av beitebruk og dem som påvirker beitebruken: Jegere, naturvernere og forvaltere, sier Linnell.

Kunnskap og makt

Prosjektet tar utgangspunkt i en analyse om at rovdyrkonflikter ofte handler om kunnskap og makt. Ulike grupper i samfunnet har gjerne forskjellige oppfatninger om hva som er den sanne kunnskapen, noe som igjen kan forsterke uenigheter.

– Rovdyr er kontroversielt over hele Europa. Det er mye kranling om kunnskap. Prosjektet har en ambisjon om å komme fram til enighet om kunnskapen.

– Er det lett eller vanskelig, vil du si?

– Kunnskap er alltid en kilde til konflikt, fordi det ligger mye makt i kunnskap og i

å kunne definere kunnskapen. Vi ønsker å gjennomføre en solid jobb som gir oss forskningsresultater av høy kvalitet, noe som avhenger av intensiv interaksjon med beitebrukerne, sier Linnell.

– Er det kunnskap om hvor det er rovdyr og hvor mange dyr det er snakk om, eller hva tenker du?

– Ikke så mye antall og utbredelse, men det er en del av bildet. Vi er mest opptatt av praktiske aspekter for husdyrholdet, sier Linnell.

Eksempler på spørsmål han ønsker svar på er: Hvilke driftsformer bruker bondene, og hvilke av disse hindrer rovdyrskader og hvilke eksponerer husdyr for skade? Hvilke indirekte skader kommer etter et rovdyrangrep?

– Du mister jo ikke bare en sau til en ulv, men også et avlsdyr med alt det innebærer. Mange dyreeiere forteller om stress

i besetningen og for dem selv og om større arbeidsbelastning. Ett mål er å etablere en enighet om hvilken effekt et rovdyrangrep egentlig har, sier Linnell.

Dermed, forklarer han, er prosjektet hovedsakelig landbruksfaglig og samfunnsfaglig – men med et innslag av økologi.

Krevende rolle

Linnell reflekterer over rollen som forsker i slike konfliktfylte temaer. Han mener det er viktig å være ærlig og vise respekt for andres verdier, selv når man er uenig.

– Det er et paradoks at alle, om de er beitebrukere, jegere eller naturvernere, har et inntrykk av at alle andre har mer makt og innflytelse enn de har selv. Dette fenomenet har vi dokumentert godt i tidligere forskning. Et spørsmål som fortsatt er uklart, er hvem som faktisk har makt, sier Linnell.

– Vi forskere blir ofte oppfattet som politikere, naturvernere og mye ulikt. Å jobbe med anvendt forskning innebærer at vi står i en vanskelig rolle, for vi jobber ikke bare med akademiske spørsmål. Det vi gjør har konsekvenser for folks liv, jobb, identitet og for naturen. Ingen vil ha en uinteressert forsker som ikke legger innsats eller kreativitet i arbeidet. Vi er opptatt av de temaene vi forsker på, og vi

må balansere mellom den objektiviteten vi streber etter som forskere og de personlige verdiene vi har. Jeg har aldri prøvd å skjule mine egne verdier, fortsetter han.

Linnell forteller at både hans far og bestefar var bønder. Han vokste opp i et irsk kulturlandskap, i et land som i 2024 hadde nærmere 5,2 millioner sau og lam, ifølge det irske statistikkbyrået Central Statistics Office.

– Jeg er langt ifra noen Alaska-villmarks-mann. Jeg er interessert i ulike menneskers forhold til natur, og det er umulig å ikke legge merke til at avstanden mellom by og bygd er blitt veldig stor. Samtidig må vi huske på at de færreste land noen gang kommer til å bestå av bare by eller bare bygd. Da må alle erkjenne de verdiene som både ligger i bygdene og i byene. I CoCo prosjektet skal vi prøve å formidle bygdeverdier til storsamfunnet. Vi skal prøve å strukturere kunnskapen slik at de som bor i byene kan få økt innsikt. Så må vi regne med at byfolk vil være enige eller uenige, men det er i hvert fall viktig å prøve å gi dem innsikt i hvordan folk som driver med ekstensiv beitebruk tenker, sier Linnell.

– Folk har ofte forestillinger om at en sauebonde tenker sånn eller slik, men når du snakker med en sauebonde, viser det seg igjen og igjen at de tenker helt

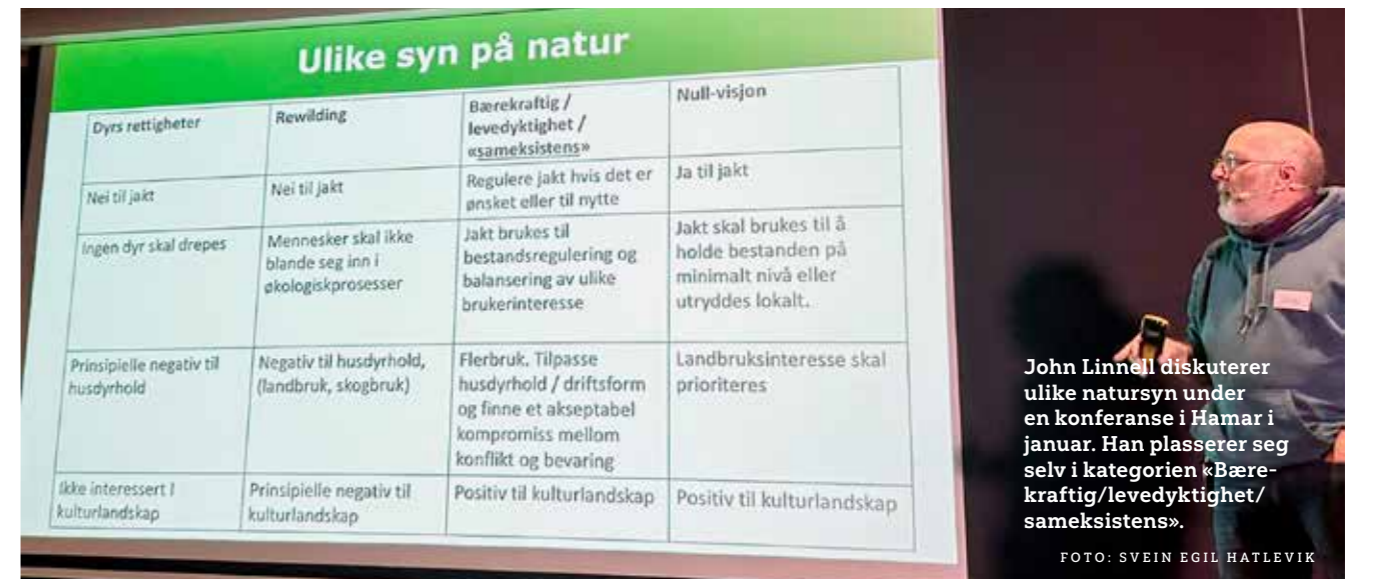
annerledes enn du hadde sett for deg, legger han til.

– Sosiale medier er nærmest blitt en katastrofe for folks innsikt i andres liv.

– Nettopp derfor er det viktig å snakke med folk. De har ulike innsikter, opplevelser og erfaringer. Nesten ingen mennesker kan beskrives som kjedelige. Når du snakker med folk om ting de er opptatt av, snakker de gjerne mye. En jeger er som regel veldig opptatt av jakt, på samme måte som en bonde er opptatt av å være bonde. Det er utrolig spennende å få folk til å snakke om ting de er opptatt av.

– Jeg hørte deg nettopp holde et foredrag, hvor du sa at rovdyrpolitikk er blitt en del av kulturkrigen? Hvorfor har det blitt slik?

– Det er ikke noe enkelt spørsmål. Når ulven kommer tilbake til et landskap etter mange års fravær, er det ikke akkurat snakk om noen liten endring. Det er ikke verdens undergang, men ulven utgjør en stor utfordring, både reelt og for folks holdninger. Vi har tusenvis av år med historie og fortellinger om ulv, og derfor er en ulv aldri bare en ulv. Samtidig er kultur og identitet ekstremt komplekse størrelser med mange lag, og ingen klarer å forklare en kultur i sin helhet.

John Linnell diskuterer ulike natursyn under en konferanse i Hamar i januar. Han plasserer seg selv i kategorien «Bærekraftig/levedyktighet/sameksistens».

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Kulturkrigen

Den såkalte kulturkrigen har sitt opphav i USA, og kan beskrives som en dyp og vedvarende konflikt mellom ulike samfunnsgrupper med motstridende verdier, ideologier og identiteter. Snarere enn å krangle om økonomiske eller pragmatiske politiske prioriteringer, handler kulturkrigen om moral, identitet, religion, nasjonal kultur og politiske grunnverdier.

– I kulturkrigen er det mange hete temaer, som innvandring og woke, og hvordan en person forholder seg til slike temaer, blir ofte forstått som avspeilinger av et helt sett av verdier. På samme måte er ulven blitt et symbol: Når folk snakker om ulv, er det liten tvil om at de snakker om ulven som et dyr, men de snakker også om et helt sett av andre verdier, sier Linnell.

Han sammenligner diskusjonen om ulv med den om elg. Det finnes mange høyst reelle konflikter knyttet til elg, og den har helt sikkert drept mange flere mennesker i Norge enn ulven har, fortsetter professoren.

– Elgen gjør dessuten utrolig mye skade, men den er ikke et symbol på samme måte som ulv. På samme måte er også gaupa hovedsakelig ei gaupe, og ikke i så stor grad et symbol. Jeg har dessuten aldri møtt noen som hater gaupe, sier Linnell.

– Det er vanlig å si at de som er mest redd for at gaupa skal utryddes, er gaupejegerne.

– Ja, de aller fleste jegere har stor respekt for dyrene de dreper. For en jeger er det ikke noe motsetning mellom å drepe et dyr og å ha respekt for et dyr. En bonde som har husdyr, har stor empati for dem, men hvert år sender bonden en stor del av besetningen til slakteriet. Sett utenfra kan slike motsetninger bli helt umulige å forstå, fordi folk ikke har et personlig forhold til liv og død blant husdyr eller

«Noen ser norsk rovdyrpolitikk som Europas verste, andre som den beste. Det kommer an på øynene som ser.»
John Linnell

vilt. For dem blir liv og død en abstraksjon, og de forstår ikke hvordan liv og død ganske enkelt kan smelte sammen for en jeger eller husdyreier. Å forklare slike ting er en viktig del av målsetningen vi som forskere har med dette prosjektet.

– Noen har heller ikke noe ønske om å forstå.

– Nei, og det gjør vårt prosjekt vanskelig. I vårt samfunn har vi nesten outsourcet døden til ett eller annet klinisk som vi ikke egentlig trenger å forstå, sier Linnell.

Sameksistens

Rewilding, eller gjeninnføring av natur, har blitt en mer dominerende ideologi i Europa de siste 15–20 årene. Linnell peker

på hvordan dette ofte fremstilles som en romantisk og positiv løsning, men det kan også skape konflikter i rurale områder.

Han er på sin side mer opptatt av konseptet *coexistence*, eller på norsk sameksistens, som fokuserer på å dele landskapet mellom mennesker og natur, i motsetning til rewilding som ofte handler om å redusere menneskelig innflytelse.

Politiske diskusjoner om rovdyrforvaltning tok for alvor fart i Norge på åttitallet. I starten handlet diskusjonene mest om bjørn, men utover nittitallet tiltok også debatten om ulv. Den første stortingsmeldingen, «Om forvaltning av bjørn, jerv, ulv og gaupe», kom i 1992.

– Jeg tror andre land har mye å lære av Norge. Man har investert tid og penger i forskning og overvåkning. Over tid er det bygget opp fora hvor folk kan snakke sammen, med nemndene, seminarer og et stort utvalg prosesser hvor ulike berørte kan komme med sine innspill. Når det gjelder de tekniske, sosiale og administrative prosessene, har Norge gjort en fantastisk jobb. Det har vært en åpen, transparent og kunnskapsbasert prosess, sier Linnell.

Det har resultert i en respektfull uenighet mellom partene, som det er opp til hver enkelt å avgjøre om man ønsker å delta i.

– En del ønsker ikke det, men det finnes

Første angrep bak rovdyravvisende gjerde i Danmark

En ulv kom seg over et ulveavvisende gjerde i Vemb i Vest-Jylland 16. januar. Resultatet ble 17 døde sauer.

Den danske rovdyrforskeren Peter Sunde er ikke overrasket.

Det hjelper, men det er ingen garanti, sier Sunde til danske TV Midtvest.

– Det måtte jo skje før eller siden. Ulveavvisende gjerde betyr ikke at de er 100 prosent sikre, men de gir veldig god beskyttelse. Det kan sammenlignes med å sette en lås på døren for å hindre innbrudd.

Dansk lovverk åpner for å felle såkalte problemulver. Ett kriterium for å regnes som problemindivid, er hvis en ulv mer enn én gang tar tamdyr inne i godkjent ulveavvisende hegn.

Peter Sunde. FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Mange folk: Gruppebilde fra det første arbeidsmøtet for «Co-creating coexistence» i Spania i januar. Deltagerne i prosjektet representerer forskningsinstitusjoner i Norge, Tyskland, Italia, Slovenia, Hellas, Romania, Spania, Frankrike, Sverige, Latvia, Polen og Belgia.

FOTO: CITA

likevel mange som velger å delta og er enige om å være uenige. På denne måten har Norge utformet en av de mest gjennomarbeidede rovdyrforvaltningene i verden, men den er likevel omstridt. Politikken er et resultat av kompromisser mellom ulike interesser, og det er umulig å finne noen som er helt fornøyd, sier Linnell.

Bernkonvensjonen

Like før jul åpnet Bernkonvensjonens faste komite sak mot norsk ulveforvaltning. Stiftelsen NOAH – for dyrs rettigheter var blant dem som hadde klaget inn forvaltningsregimet til konvensjonen. Hva den fortsatt løpende prosessen betyr for norsk forvaltning, var også tema i Oslo tingrett i januar.

Bernkonvensjonen er en internasjonal avtale som setter rammer for hvordan europeiske land skal forvalte biologisk mangfold, inkludert rovdyr. Konvensjonen gir generelle retningslinjer, men inneholder ikke konkrete tall eller presise krav.

– Det kontroversielle med norsk ulveforvaltning ute i Europa er hovedsakelig det lave bestandsmålet – ikke forvaltningsvirkemidlene. Bestandsmålet er jo også kontroversielt i Norge. Noen ser norsk rovdyrpolitikk som Europas verste, andre som den beste. Det kommer an på øynene som ser, sier Linnell.

Et viktig argument fra den norske staten sin side i de mange rettssakene om ulv de siste årene er at den lange prosessen har resultert i et politisk kompromiss vedtatt av det øverste folkevalgte organet i Norge, og kompromisset i seg selv er «offentlig interesser av vesentlig betydning» – eller en «overriding public interests», som det heter i konvensjonsteksten. Dermed kan kompromisset være en grunn i seg selv til å avlive ulv.

– Det er du ikke uten videre enig i?

– Se for eksempel på rovviltforliket fra 2011, som ble vedtatt av et nesten

enstemmig storting. Det er vanskelig å se for seg noe vedtak på noe annet felt i nyere norsk historie med en lignende enighet. Hvis det er noen som ønsker å endre norsk rovviltforvaltning, må de regne med at det i så fall vil ta veldig lang tid, sier Linnell.

– Men når det gjelder «offentlige interesser av vesentlig betydning», så hadde det vært sant hvis det bare var norske regler som gjaldt. Når internasjonale regler kommer i tillegg, blir det straks litt mer komplisert. Både når vi snakker om klima, naturvern, forsvar, energi og handel, spiller det internasjonale samfunnets tolkning av Norges bidrag en avgjørende rolle. Det er ikke bare norske samfunnsforhold og verdier som definerer hvor mye som er nok. Andre land har ulike virkeligheter og meninger, og de har faktisk også noe de skulle ha sagt. Også et parlament må holde seg innenfor et hierarki av internasjonale normer og regler.

Ulv versus artsmangfold i Sveits

I Sveits blir et økende antall ulver felt hvert år. Forvaltning er viktig for å opprettholde beitebruk med tilfredsstillende dyrevelferd, samt av hensyn til artsvern. Det skriver gjesteskribent Marcel Züger i denne artikkelen.

Marcel Züger

Befolknings tettheten i Sveits er høy, med 9 millioner innbyggere på 41 000 kvadratkilometer. En tredjedel av arealet består av lavland eller kupert terreng, mens to tredjedeler utgjøres av Alpene. I Alperregionen er befolknings tettheten med rundt 30 innbyggere per kvadratkilometer forholdsvis lav, men fortsatt dobbelt så høy som i Norge.

For tiden er det påvist 37 ulverevirer i Sveits. 32 av disse lever i Alperregionen på et område på rundt 14 000 kvadratkilometer, noe som tilsvarer rundt 300 ulver. Fram til 2023 var det en årlig bestandstilvekst på 33 prosent. I 2024 kunne bestanden

stabiliseres ved at 19 prosent av bestanden ble felt. Hvert år kan bestanden reguleres mellom 1. september og 31. januar.

Ulv eller velstand

I den sveitsiske Alperregionen ligger gårdsbrukene i dalbunnene og er bebodd året rundt. De høyest beliggende landsbyene finnes imidlertid på rundt 2000 meter over havet. Alpebeitene ligger over trengrensen på en høyde mellom 1800 og 2500 meter over havet. Disse blir brukt til sommerbeite, hovedsakelig av storfe og sau, men også av geit, hest og esel.

De første tegnene etter jordbruk i Alpene kan dateres til for 7000 år siden, og restene

av den eldste kjente alpehytta i Sveits er 3000 år gamle. Sveits har i minst 1000 år vært et rent kulturlandskap. Bosetting og arealbruk over hele landet har vært dokumentert siden omtrent 1100. Bare isbreene og vegetasjonsfrie fjelltopper har vært unntatt. På midten av 1800-tallet ble de siste ville alpeelvne temmet, og de største myrene ble drenert for å kunne brukes som åkerland.

Allerede i 1548 skrev en krøniker at ingen steder i Europa hadde færre ulver enn Alpene i Helvetia, som var datidens navn på Sveits. Så snart en ulv innvandret, ble den nådeløst forfulgt. Fram til 1800-tallet fantes streifulver, men antallet var mulig å holde oversikt over, bortsett fra mellom

1800 og 1850, da presset var noe større.

Det siste dødelige angrepet fra en ulv på et menneske fant sted på 1700-tallet. At Sveits ble ulvefritt tidligere enn de omkringliggende landene, skyldes rettighetene og frihetene, som allerede da var sterke. Sveitserne fikk bære våpen og kunne derfor bedre forsvare seg mot ulvene. I lydrikene rundt Sveits, som bare hadde begrenset selvstendighet, var våpenbesittelse forbudt. Føydalherrene hadde en viss interesse av ulv, for ulvejakt ble sett på som en fornøylig fritidsaktivitet. Dessuten var det en fordel for de høye herrer at de ufri måtte slite med ulvene. Det tok motet fra de opprørske og understreket betydningen av beskyttelse fra de store jordeierne.

Levende bærekraft

Da ulvene stort sett var foretrekt, kunne beitebruk utvikle seg enda mer. Hver minste lille flekk ble utnyttet, og var betinget av de stedlige forholdene. I fjellområdene er vekstsesongen kort, og snøskredfare stor.

For å sikre nok vinterfôr ble også høyalpine enger slått, hvor gras ble lagret om sommeren og først fraktet ned med slede gjennom bratte heng vinterstid. Systemet opererte på den absolutte grensen av det mulige, og noen ekstra innsats for å bevare rovdyr var altfor ressurskrevende.

Gjeterne var allestedsnærværende, men oppgaven var ikke å beskytte buskappen mot rovdyr. De skulle holde beitedyra på riktig sted. Arbeidskrafta var det ofte barn og eldre som ikke kunne arbeide på gården eller i marka som sto for. Disse menneskene hadde heller ingen fysiske forutsetninger for å forsvare seg selv eller

buskappen mot ulveangrep. Gjeterne var ganske enkelt billigere i drift enn alternativet, som var gjerder av tre eller stein.

Alpebruk er bærekraft i praksis. Dyrevelferden er så god man kan få den. Beitedyra beveger seg fritt døgnet rundt, og de har enkel tilgang til det mest næringsrike fôret. Blir det for varmt i sola, kan de beite om natten. Kalving kan skje under åpen himmel. Nærmere naturen er det ikke mulig å komme.

Artsmangfoldet har også trukket fordeler av alpebruken. Et vilt, ubrukt alpelandskap ville vært betydelig fattigere på arter enn kulturlandskapet som er formet gjennom beitebruk. Dette er den beste måten å gjøre det på: Menneskene lever i og høster av naturen, noe som igjen fører til gode betingelser for en rekke livsformer.

Hotspot for biodiversitet

Alperregionen er en hotspot for biologisk mangfold av stor europeisk betydning. Magasinet Hotspot, som utgis av det sveitsiske miljødepartementet, skrev i sin 27. utgave: «For det biologiske mangfoldet i Sveits har Alpene en usedvanlig stor betydning. [...] Overvåkningen av biodiversitet i Sveits har vist at for mange organismegrupper er artsantallet spesielt høyt på alpint nivå, og mange arter har sitt tyngdepunkt for utbredelse her. Totalt sett er grasmarkene i de subalpine og alpine områdene om lag en fjerdedel mer artsrike enn grasmarkene i lavlandet.» Over 80 prosent av landets nasjonalt viktige myrer, elvesletter og tørrenger ligger i Alperregionen.

Naturtypen tørreng er blant de mest truede i Sveits. Omkring 93 prosent av disse finnes

Marcel Züger er biolog, forfatter og innehaver av rådgivningsfirmaet Pro Valladas og tidligere sosialdemokratisk regionpolitiker i Sveits

i fjellområdene, og 62 prosent av dem blir beitet. Disse habitatene har en overflod av truede arter og er blant de mest artsrike landskapene i Sveits. De siste tretti årene har det ikke vært registrert tap av noen arter, verken planter, dyr eller insekter, i Sveits. Det har likevel skjedd kontinuerlige endringer. Arter av generalister som klarer seg i mange habitater, samt arter som trives i næringsrike områder og skoger, øker i antall. Det samme gjelder store og mellomstore arter, særlig rovdyr.

De spesialiserte artene er under press, og det samme er de som lever i næringsfattige miljøer og åpne landskap, samt små arter – spesielt byttedyr. Dette gjelder spesielt for tørrengene. Over 1000 spesialiserte dyre- og plantearter er avhengige av engene og beitemarkene i Alperregionen. Forsvinner de herfra, vil de forsvinne helt fra Sveits.

Betydningen og trusselen mot tørrengene er godt kjent, og de er derfor strengt beskyttet.

Artsrike beiter i Sveits, som kun kan holdes åpne gjennom beite.

Bernkonvensjonen har åpnet sak mot Sveits

Bernkonvensjonens faste komité har åpnet sak mot Sveits etter en klage på landets ulvepolitikk. Under et møte i desember uttrykte komiteen sterk uro over en mulig storstilt reduksjon av ulvebestanden, der opptil 65 prosent av dyrene teoretisk kan felles. Spesielt ble det uttrykt bekymring for

ulveforvaltningen i en nasjonalpark.

Komiteen viser til at konvensjonens bestemmelser fortsatt gjelder uavhengig av vedtaket om en nedgradering i ulvens vernestatus, som også ble fattet i desember. Komiteen legger også vekt på at ulvepopulasjonen skal opprettholdes

på et nivå som tilfredsstillende økologiske og vitenskapelige krav, og at unntak bare kan gjøres under spesifikke vilkår.

Sveits oppfordres til å satse mer på tiltak for å beskytte husdyr og fremme sameksistens med ulv. Saken skal følges opp med nye rapporter gjennom 2025.

Drept mordyr på fjellbeite i Sveits.

Det er forbudt å påvirke dem både i kvalitet og utbredelse. Enhver form for intensivt bruk, utbygging og andre byggeprosjekter er forbudt. Heller ikke skogbruks- eller reiselivsaktiviteter får ikke komme i konflikt med vernet. Det finnes også restriksjoner for bruken av tilstøtende områder. Arealet med tørreng i Sveits har siden 1900 blitt redusert med rundt 90 prosent, ifølge forskere. En analyse av kantonen Graubünden (som utgjør en fjerdedel av det sveitsiske alpeområdet) viser at rundt 5 prosent av tapet skyldes intensivering av arealbruken. De resterende 95 prosentene forsvant fordi de ikke lenger ble brukt og grodde igjen.

Viktige for kulturlandskapet

Tørrenger er som regel avsidesliggende, bratte, utilgjengelige og næringsfattige. Her er drifta ikke bare arbeidskrevende, den gir også lite og dårlig fôr. Strukturangfold og lavt næringsinnhold er årsaken til den høye artsrikdommen. Fra et landbruksperspektiv ville man derfor enten intensivt bruken av dem eller sluttet å bruke dem helt. Mer intensiv drift er forbudt. Siden bruken av slike arealer krever mye, blir den støttet med offentlige midler.

Vernet av tørrengene er en suksess. For fem år siden ble det foretatt en nasjonal gjennomgang av naturtyper, og den viste at arealet av tørreng var betydelig større enn 20 år tidligere. Dette er ikke en selvfølge. For å kunne utnytte større arealer måtte det utvikles helt nye driftsformer. Ei ku kan ikke bare spise mer hvis føret har dårligere kvalitet. Høytytende melkekyr ville bokstavelig talt sulte foran en full fôrhekk.

Det har vært en fordel at mange avviklet

Ulveavvisende gjerde fra Brandenburg i Tyskland. Høyde 220 cm, strøm øverst og nederst, netting gravd ned i bakken. Regnes ikke som ulvesikkert.

melkeproduksjonen og i stedet gikk over til ammekyr. Mindre næringsrikt fôr er tilstrekkelig for ren kjøttproduksjon. På denne måten kunne gamle husdyrarter tas i bruk igjen. Avl hadde ført til at de tradisjonelle sveitsiske husdyrarterne fra 1980-tallet nesten forsvant, da de ga for liten avdrått. Ulike raser av storfe, sau og geit ble reddet i siste liten gjennom spesielle avlsprogrammer. Støtte til gamle raser og drift av artsrike enger og beitemarker går hånd i hånd. De gamle rasene kan beite i bratte skråninger fordi de er lette og sikre på foten. Det magre høyet fra tørre enger kan bare utnyttes av nøysomme dyr.

Fjellandbruket er et komplekst vevverk, og selv om bare noen få tråder kuttes av ulvens tilstedeværelse, kan det likevel få hele strukturen til å kollapse. Det er en risiko for at førte års naturvernarbeid og århundrers møysommelige brukstradisjoner faller sammen.

Trusselen har ikke gått økologene hus forbi. I mai 2024 gikk en komité bestående av universitetsprofessorer og aktive naturvernere fra Tyskland, Østerrike og Sveits ut med Maienfelder-erklæringen: «Ved å videreføre dagens ulvepolitikk, som er basert på et foreldet kunnskapsgrunnlag og mangler helhetlige vurderinger, er Europa i ferd med å ødelegge sine unike kulturlandskap, som har vokst fram gjennom hundreårene. Det europeiske verneområdesystemet vil lide stor skade dersom beitetradisjoner og andre ekstensivt drevne kulturlandskap, som slåtteeenger i fjellområder, forsvinner. Uten en tilpasning av ulvepolitikken er økende fare for strengt vernede arter uunngåelig, og Europa vil gjøre seg skyldig i en omfattende forringelse av truede habitater.»

Sløvende skadeforebygging

Skadeforebyggende tiltak skal løse dilemmaet. For få år siden ble strømgjerder

på 90 centimeter ansett som ulvesikre. Menneskelig tilstedeværelse, en enkelt hund eller esler skulle være nok til å holde ulvene på avstand. Dessuten het det at kun sauer og geiter var utsatt. Den tekniske gjennomførbarheten er spesielt begrenset i fjellområdene. Rullende steiner, vilt som løper gjennom, eller snø – som også kan falle om sommeren – kan når som helst presse ned gjerdene. I bratt terreng må gjerdene kontrolleres minst to ganger daglig for å oppdage skader i tide. Det finnes allerede videoopptak av ulver som hopper over gjerder på opptil 1,4 meters høyde, og det er dokumentert ulver som har kommet seg

«Selvbedraget kollapse i møte med virkeligheten. Ingen steder blir dette tydeligere enn i ulvedebatten»

over enda høyere gjerder. Til tross for gjertere som roper og kaster steiner, blir sauer ganske enkelt båret bort av ulv. Flokkhunder blir overlistet eller drept. Esler blir spist.

Der hvor sikkerhetstiltak nattestid ble trappet opp, begynte ulvene å angripe om dagen. På ulvens meny står ikke bare sauer og geiter, men også hester, storfe og kampdyktige ammekyr, selv når de samler seg i ring når rovdyr nærmer seg. Ikke alle ulver oppfører seg slik, men potensialet finnes i hver av dem. Skadeforebygging er et endeløst våpenkappløp, eller rettere sagt: Enden på visa ser man i dyreparken – fire meter høye, betongstøpte gjerder med klatresikring og strømgjerder. Alt annet vil før eller siden bli overvunnet.

Fra et naturvern faglig perspektiv spiller et annet tema enda større rolle. Tiltakene som skal beskytte husdyr mot angrep strider mot målene for vernede habitater og arter. Det investeres millioner i viltovergang og passasjer for smådyr – dyre tiltak, men fornuftige og effektive. Samtidig fylles landskapet med gjerder i naturvernets navn. Dyr forhindres fra å spre seg, eller de setter seg fast i strømgjerder – særlig hjort, rådyr, alpegemser, ugler, harer og pinnsvin. Smådyr som slanger, frosker og sangfugler, som kunne ha smøget seg gjennom

gjerdetrådene, blir drept av elektriske støt.

Fra april til juli – og ofte hele året i naturvern områder – gjelder vanligvis båndtvang for hunder. Nå plasseres de mest aggressive hunderasene i de mest verdifulle naturområdene i den mest sårbare perioden. Der kan de drepe smådyr direkte, eller deres konstante tilstedeværelse kan føre til at arter som hare og orrfugl forlater områdene.

12 millioner per revir

Erstatning for husdyrangrep koster noen hundre tusen sveitsiske franc per år. Den største utgiftsposten er skadeforebyggende tiltak og statlige forvaltningskostnader. Det er vanskelig å fastslå de samlede kostnadene. Estimater anslår utgiftene til mellom 15 og 20 millioner sveitsiske franc per år (mellom 180 og 250 millioner norske kroner). De udekkede kostnadene for den økte arbeidsbelastningen på bøndene antas å være av samme størrelsesorden. For øyeblikket finnes 37 kjente ulverevirer som enten er helsveitsiske ulver eller er grenserevirer med et naboland. Hvert ulverevir koster dermed rundt én million sveitsiske franc per år, noe som tilsvarer rundt 12 millioner kroner.

Tilbakevending

Naturvern hadde sitt utspring i liberal-konservative kretser, men har blitt en venstregrønn livsstil og forretningsmodell. En blanding av følelseladde retorikk og selvrettferdighet har skapt en romantisk illusjon. Ulven er den pelskledd antitesen til naturfremmedgjøring, urbanisering, samfunnets avhumanisering og den altomfattende sivilisasjonen. I stedet for å endre sin egen naturferne livsstil, delegerer man ansvaret til ulven og landsbygda. De skal gjenopprette naturens balanse, slik at man selv kan konsumere og nyte den i fritida – men uten å måtte engasjere seg eller gi avkall på noe.

Ulven har på sin side intet problem med miljøer med stor menneskelig påvirkning. Den bidrar heller ikke til å rette opp naturskader – snarere tvert imot. Ulven ødelegger nettopp det som fungerer:

skjøtselen av de gjenværende artsrike eng- og beitelandskapene, de småskalabaserte jordbruksstrukturene, bevaringen av dyrevelferdsmessig forsvarlige husdyrhold, samt driften av marginale jordbruksarealer – nettopp der disse er mest avgjørende for å opprettholde biodiversitet.

Selvbedraget kollapse i møte med virkeligheten. Ingen steder blir dette tydeligere enn i ulvedebatten. Men det gjelder hele naturvernssystemet, som domineres av teoretikere og byråkrater. Sammenstøtet med realitetene ser ut til å bli voldsomt. Smertefullt, men nødvendig.

Ulvavskytingen økes fortløpende. Vinteren 2024/25 ble 30 prosent av ulvebestanden i Sveits tatt ut – totalt 96 dyr. Men dette vil ikke være tilstrekkelig for å redusere bestanden til et akseptabelt nivå. Det er likevel et tegn på at fornuften gradvis vender tilbake. Det ene europeiske landet etter det andre øker nå uttaket av ulv. Sveits går i front. «Takket være direkte demokrati», som det sies. Selvbestemmelse og personlig ansvar. Akkurat som for 500 år siden.

Et rådyr har dødd etter å ha viklet seg inn i et rovdyravvisende gjerde.

FOTO: NICO LEIBUNDGUT

Årsmøter i lokallagene

Her er en oversikt over årsmøter og andre møter i lokallagene i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk som er klare. FNR Valdres lokallag har allerede gjennomført årsmøte 25. februar. Flere årsmøter kunngjøres fortløpende på Folkeaksjonens nettside www.rovdyr.org

FNR Vestfold lokallag

Årsmøte onsdag **19. mars 2025 kl. 18.00**
på Gavelstad Gjestegård

Innledninger ved:

Anne-Nora Oma Dahle, leder i Rovviltneimnda i Region 2.

Neri Thorsen, gaupeforsker, NINA.

Kontakt: Frode Bergan tlf. 905 81 517

FNR Søndre Buskerud lokallag

Årsmøte **tirsdag 25. mars 2025 kl. 19.00** i Elvehuset,
Dynga 77, i Hokksund.

Kontakt: Tore Nylehn tlf. 905 03 610

Åpent møte om Skadefelling

FNR Søndre Buskerud lokallag inviterer også til
åpent møte om erfaringer med skadefelling av ulv,
onsdag 19. mars 2025 kl. 18.30
i Eikvang, klubbhuset til Simostranda IL.

Innledere:

Haakon Borgen, skadefellingsleder: Hva må til for å
lykkes med skadefelling av ulv?

Marie Hov, bonde og beitebruker: Når rovdyra
rammer. Hvordan påvirker det produksjonen og oss?

En representant for Statsforvalteren om
statsforvalteren rolle ved skadefelling av ulv.

FNR Glåmdal lokallag

Årsmøte **tirsdag 1. april 2025 kl. 19.00** i Brakka,
Glåmdal motorhistoriske forening i Kongsvinger.

Kontakt: Mette Trøftmoen tlf. 905 86 603

FNR Nord-Trøndelag lokallag

Årsmøte **onsdag 2. april 2025 kl. 18.30** på Stiklestad
Nasjonale kultursenter.

Kontakt: Jørn Ove Heggland tlf. 414 57 649

FNR Østfold lokallag

Årsmøte **mandag 7. april 2025 kl. 19.00**.
Sportshytta Einarbu i Mysen.

Kontakt: Kai Vidar Nikolaisen tlf. 480 54 438

FNR Akershus lokallag

Årsmøte **torsdag 24. april 2025 kl. 19.00**.
Bestefarhuset, Fjukvegen 328, Blaker

Kontakt: Odd Granås tlf. 908 81 938

FNR på Camp Villmark i 2024.

FOTO: ÅSMUND YSTAD

Møt Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk på Camp Villmark 4.–6. april 2025

Første helga i april er det klart for årets Villmarksmesse i Nova Spektrum i Lillestrøm. Som vanlig treffer du Folkeaksjonen på messa. Vi ønsker alle våre gode medlemmer velkommen innom vår stand til en hyggelig

prat. Og som vanlig har vi ekstra gode tilbud til nye medlemmer som melder seg inn under messa.

Velkommen til Camp Villmark 2025!

Vinterens vakreste eventyr

Medlemskontingenten til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk
Hvis du ikke allerede har mottatt anmodning om å betale årets medlemskontingent til Folkeaksjonen, er den like rundt hjørnet.

De fleste av dere mottar e-faktura i nettbanken. Til dere som ikke har den løsningen kommer kontingentkravet i form av en vanlig faktura i posten.

NB: Dere som er innmeldt som nye

medlemmer etter 1. september 2024 har allerede betalt for 2025 og mottar derfor ikke nytt kontingentkrav før i 2026.

Gratis innmelding av nye familiemedlemmer

Til dere som allerede betaler familiemedlemskap gjør vi oppmerksom på at du kan melde inn nye familiemedlemmer gratis. Dette gjør du ved å gå inn på www.rovdyr.org/medlem og trykker på «Meld inn nytt familiemedlem» eller skann denne QR-koden.

Landsstyrets medlemmer:

Arve Sætra
Landstyrets leder
Aurskog
Tlf. 992 15 586

Tone Judith M. Benjaminsen
Styremedlem
Tjeldsund
Tlf. 941 47 249

Mette Trøftmoen
Styremedlem
Nord-Odal
Tlf. 905 86 603

Knut Halvor Jorde
Styremedlem
Nesbyen
Tlf. 958 88 416

Vidar Helgesen
Styremedlem
Rena
Tlf. 917 46 796

Brita Sandvik Wilks
1. vara
Snåsa
Tlf. 901 70 720

Geir Sneffjellå
2. vara
Mo i Rana
Tlf. 472 34 603

Anders Olav Grønvold
3. vara
Moss
Tlf. 918 87 717

Kontaktinformasjon for Folkeaksjonens lokallag

Lokallag	Leder	Telefon
Østfold	Kai Vidar Nikolaisen, Mysen	tlf. 480 54 438
Akershus	Odd Granås, Aurskog	tlf. 908 81 938
Søndre Buskerud	Tore Nylehn, Vestfossen	tlf. 905 03 610
Glåmdal	Mette Trøftmoen, Knapper	tlf. 905 86 603
Vestfold	Frode Island Bergan, Steinholt	tlf. 905 81 517
Hallingdal	Knut Halvor Jordet, Nesbyen	tlf. 958 88 416
Trysil og Engerdal	Hans Peter Nyhuus, Trysil	tlf. 992 11 953
Åmot og Elverum	Vidar Helgesen, Rena	tlf. 917 46 796
Ringsaker	Geir Atle Aas, Brumunddal	tlf. 907 27 902
Nord-Østerdal	Harald Enge, Os	tlf. 950 88 892
Lillehammer	Ottar Moe, Øyer	tlf. 959 81 660
Valdres	Kristen Hagaseth, Etnedal	tlf. 976 89 041
Lesja og Dovre	Bjørn Magnus Tordhol, Lesja	tlf. 900 87 235
Oppdal og Rennebu	Nils Petter Gundersen, Rennebu	tlf. 913 21 234
Gauldal	Torleif Slaaen, Ler	tlf. 958 39 587
Nord-Trøndelag	Jørn Ove Heggland, Snåsa	tlf. 414 57 649
Helgeland	Geir Sneffjellå, Mo i Rana	tlf. 472 34 603
Troms	Terje Benjaminsen, Tovik	tlf. 913 91 707

Ansatte:

Åsmund Ystad
Daglig leder
Tlf. 975 95 119
aksjonen@rovdyr.org

Svein Egil Hatlevik
Journalist
Tlf. 940 08 611
svein.egil.hatlevik@rovdyr.org

Revisor:
Revisorfirmaet BDO AS, Steinkjer

Ordfører landsmøte:
Kjetil Hermanstad, Grong

Valgkomité:
Odd Granås, Akershus, leder
Jørn Ove Heggland, Nord-Trøndelag
Olav Fagerås, Søndre Buskerud
Thea Skjønhaug, Glåmdal, varamedlem

Medlemskontingent er kr 305,- for hovedmedlem i 2025.

Familiemedlemskap koster kr. 425 for hele familien. Ungdom under 25 år betaler kr 140 pr. person. Nye hovedmedlemmer betaler kr. 200 første året og ungdom (under 25 år) og familiemedlem betaler kr. 100 første året.

Meld deg inn for Norge gror igjen!

Folkeaksjonens politikk:

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon med formål å endre dagens rovdyrpolitikk. Økende bestander av store rovdyr gir ikke bare konflikt mellom nærings og verneinteresser. Det handler om mange folks livskvalitet i hverdagen.

Skogen og utmarka er viktig for vår livskvalitet. Dagens rovdyrpolitikk truer mye av det som gjør det meningsfullt å bo i Distrikts-Norge.

Jegere og utmarksbrukere er kulturbærere. Vår fantastiske natur med et rikt biologisk mangfold er et resultat av flere tusen år med allsidig utmarksbruk. Dette er faktisk grunnlaget for vår opprinnelige eksistens og bosetting i Norge.

Det er kunnskapsløst og historieløst hvis disse rike tradisjonene skal vike for myter om at Norge består av urørt villmark.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en viktig stemme i rovdyrdebatten. Med kunnskap, ansvarlighet og engasjement bidrar vi til økt kompetanse som skal gi grunnlag for en ny politikk med aktiv forvaltning i stedet for strengt vern av rovdyr i Norge.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk sier:

- Ja til lokal forvaltning
- Ja til effektivt uttak av skadedyr
- Nei til kjerneområder og rovdyrsoner
- Nei til fast ulvestamme i Norge

Siste utgaver av Rovdyr :

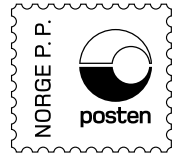
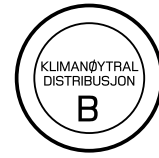
Enkelt å melde seg inn:

Nye medlemmer kan enkelt registrere seg via Vipps og like kjapt betale medlemskontingenten

Med denne QR-koden kommer nye medlemmer enkelt til innmeldingssiden www.rovdyr.org/medlem.

Rovdyrpolitikken er for viktig til å formes av 24 år gamle journalistvikarer fra Bærum

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk
rapporterer nyhetene sjøl

Les sakene på www.rovdyr.org

Et utvalg av saker:

**Rettshavariet som tok livet av
Odd Bjørnar Bjørkås**
14. januar 2025

**Politiet har konkludert:
Avliving av gaupe i geitefjøs var nødverge**
10. februar 2025

**Miljøministeren ønsker å endre paragrafen om
nødverge for dyreeiere, lanserer eget forslag**
14. februar 2025

**Følg Folkeaksjonen ny
rovdyrpolitikk på sosiale medier**

Facebook:
Rovdyr.org

Instagram:
nyrovdyrpolitikk